

Informācija pacientiem

PERSONALIZĒTĀ MEDICĪNA VĒŽA ĀRSTĒŠANĀ

FOUNDATION
MEDICINE®

Jūs saņēmət šo bukletu, jo Jūsu ārsts vēlas rūpīgi pārbaudīt Jūsu vēža šūnās esošo DNS mutāciju (šādu pārbaudi sauc par vēža gēnu karti).

Šajā bukletā skaidrots, kā vēža gēnu kartes informācija var palīdzēt Jums un Jūsu ārstam pieņemt informētus lēmumus par Jūsu ārstēšanu.

Ja vēža gēnu kartes bukletā ir kaut kas nesaprotams vai ja Jums ir jebkādas medicīniska rakstura bažas, lūdzam konsultēties ar ārstu.

SATURA RĀDĪTĀJS

Personalizētā medicīna vēža ārstēšanā

Kas ir personalizētā medicīna?	4
Kas ir mērķa terapija?	4
Kā man var tikt nodrošināta personalizēta ārstēšana?	6

Vēža gēnu karte

Kas ir gēnu profilēšana?	6
Kas ir nepieciešams no manis?	6
Man jau ir veiktas ģenētiskās analīzes. Kāpēc man vajadzīgas vēl vienas? ...	7

Kas notiek tālāk?

Kas notiks, ja es piekritīšu izmantot šo pakalpojumu?	8
Kādi rezultāti tiks saņemti?	9
Kad rezultāti būs pieejami manam ārstam?	9
Kā ar manu privātumu – kam ir redzami mani dati?	10
Kas notiks, ja es piekritīšu nodot paraugu, bet pēc tam izlemšu, ka nevēlos, lai manu paraugu analizē?	10

Terminu vārdnīca

11

Kur varat atrast vairāk informācijas

12

PERSONALIZĒTĀ MEDICĪNA VĒŽA ĀRSTĒŠANĀ

Kas ir personalizētā medicīna?

DNS ir organisma šūnu sastāvdaļa. Tajā ietverta informācija, kas nepieciešama, lai organisms varētu darboties un atjaunoties. Ja veselu šūnu DNS notiek izmaiņas, tas var izraisīt vēzi.

Pat ja Jums ir tāds pats vēža veids kā kādam citam (piemēram, krūts vēzis), vēzi izraisījušās DNS izmaiņas var būt atšķirīgas. Personalizētā medicīna nozīmē to, ka Jums tiek nodrošināta tāda ārstēšana, kas ir visiedarbīgākā tieši pret Jums esošo vēzi.

Kas ir mērķa terapija?

Personalizētā medicīna var ietvert mērķa terapijas lietošanu. Mērķa terapija ir zāles, kas specifiski identificē un uzbrūk vēža šūnām, nebojājot normālās šūnas.

Mērķa terapija darbojas, iedarbojoties uz noteiktām DNS izmaiņām vai proteīniem, kas iesaistīti vēža augšanā, attīstībā un izplatībā.

Tā var:

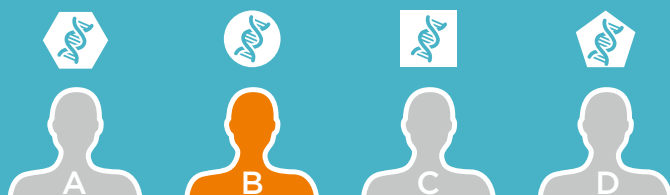
- **bloķēt vai “izslēgt” signālus, kas liek vēža šūnām augt un dalīties;**
- **pārtraukt jaunu asinsvadu, kas apgādā vēža šūnas ar barības vielām, veidošanos;**
- **nogalināt vēža šūnas:**
 - izmainot proteīnus vēža šūnās;
 - pievadot vielu, kas nogalina vēža šūnas;
 - aktivizējot imūnsistēmu, lai tā nogalinātu vēža šūnas.

Mērķa terapija

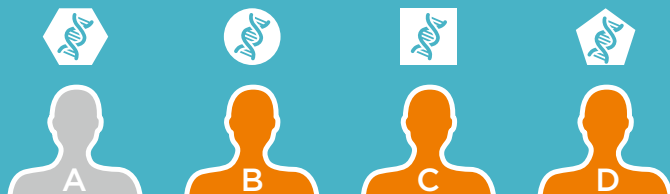
Kā izskaidrots tālāk, mērķa terapija nav efektīva visiem pacientiem.

DNS izmaiņas katra pacienta vēža šūnās ir atšķirīgas.

Zāles, kas darbojas pret “apaļajām” DNS izmaiņām, būtu piemērotas tikai B pacientam.

Zāles, kas nedarbojas pret “sešstūra” DNS izmaiņām, būtu piemērotas B, C un D pacientiem, bet ne A pacientam.

Kā man var tikt nodrošināta personalizēta ārstēšana?

Audzēji, kuru šūnu DNS ir identificētas noteiktas izmaiņas, labāk reaģē uz noteikta veida mērķa terapiju vai imūnterapiju. Ir lietderīgi zināt, kādas izmaiņas ir Jūsu vēža šūnās, jo tas ļauj Jūsu ārstam saprast:

- vai kāda no pašlaik pieejamām mērķa terapijām un imūnterapijām ir Jums piemērots variants;
- vai Jūs varētu būt kandidāts klīniskajam pētījumam (izstrādes fāzē esošas terapijas izpēte).

GĒNU PROFILĒŠANA

Kas ir gēnu profilēšana?

Gēnu profilēšana ir cilvēka DNS rūpīga analīze. Cilvēka veselo šūnu DNS salīdzināšana ar viņa vēža šūnu DNS var palīdzēt identificēt izmaiņas, kas, iespējams, ir izraisījušas vēža rašanos.

Kas ir nepieciešams no manis?

Atkarībā no Jums esošā audzēja veida Jūsu ārstam vajadzēs paņemt vai nu nelielu audzēja paraugu (to sauc par audu biopsiju), vai asins paraugu.

Man jau ir veiktas ģenētiskās analīzes. Kāpēc man vajadzīgas vēl vienas?

Ir divi svarīgākie iemesli, kāpēc Jūsu ārsts varētu būt Jums ieteicis izmantot *FoundationOne*[®] CDx pakalpojumu.

- 1** Jums veiktajās iepriekšējās ģenētiskajās analīzēs bija iespējams pārbaudīt tikai nelielu skaitu vēzi izraisošo DNS izmaiņu. Šis pakalpojums var atklāt papildu svarīgu informāciju, jo tiek vērtēts lielāks skaits iespējamo DNS izmaiņu.
- 2** Kopš vēža pirmreizējās diagnosticēšanas, vēža šūnu DNS var būt radušās jaunas izmaiņas, kas var nozīmēt, ka Jums esošais vēzis nereaģē uz noteiktiem ārstēšanas veidiem.

KAS NOTIEK TĀLĀK?

Ja Jūs ar savu ārstu nolēmsiet, ka tā Jums ir pareizā izvēle, ārsts nozīmēs *FoundationOne*[®] CDx pakalpojumu. To sniedz uzņēmums, kura nosaukums ir *Foundation Medicine*.

FoundationOne[®] CDx var noteikt izmaiņas simtiem DNS segmentu, par kuriem ir zināms, ka tie var izraisīt vēzi. Jūsu ārsts izmantos šo informāciju, lai izlemtu par ārstēšanu, pamatojoties uz konkrētu Jums esošu vēža veidu.

Kas notiks, ja es piekritīšu izmantot šo pakalpojumu?

Parasti analīzēm izmanto tikai daļu Jūsu audu parauga. Visi atlikušie audu paraugi, kas nebūs izmantoti, tiks nosūtīti atpakaļ Jūsu ārstam.

Var būt noteikti apstākļi, kad nebūs iespējams veikt Jūsu audzēja parauga DNS analīzi. Tādā gadījumā Jūsu ārsts paskaidros, kāpēc.

Kādi rezultāti tiks saņemti?

Rezultāti sniegs informāciju par DNS izmaiņām Jūsu vēža šūnās klīniskā pārskata (ziņojuma) formā.¹ Jūsu ārsts pārrunās ar Jums šos rezultātus un turpmāko ārstēšanu.

Svarīgi saprast, ka, lai gan šis pakalpojums bieži ļauj iegūt vērtīgu informāciju, kas var palīdzēt Jums un Jūsu ārstam pieņemt informētu lēmumu par Jūsu ārstēšanu, ne vienmēr var garantēt terapijas efektivitāti. Tas ir tāpēc, ka vēzis ir sarežģīta slimība, ko veicina vairāki faktori, un atbildes reakcijas uz terapiju dažādiem pacientiem var atšķirties.

Kad rezultāti būs pieejami manam ārstam?

Rezultātus Jūsu ārsts saņems divu nedēļu laikā, taču tas var prasīt arī ilgāku laiku.

1. Lūdzam ņemt vērā, ka *Foundation Medicine* nesniedz informāciju par iedzimtām gēnu izmaiņām, kas varētu būt pārmantotas no vecākiem. Ja esat ieinteresēts pārbaudīt iedzimtās DNS izmaiņas, Jums tas jāpārrunā ar savu ārstu.

Kā ar manu privātumu – kam ir redzami mani dati?

Ir veikta virkne pasākumu, lai mazinātu risku, ka pēc Jūsu ģenētiskā profila Jūs varētu identificēt vēl kāds, ne tikai Jūsu ārsts.

- Pirms Jūsu paraugu analizēs *Foundation Medicine* zinātnieki, tas tiks anonimizēts (neuzrādot Jūsu vārdu vai jebkuru citu informāciju, pēc kā Jūs varētu identificēt).
- Jūsu dati būs identificēti tikai ar kodu un glabāsies drošā datubāzē.
- Klīniskais pārskats Jūsu ārstam tiks nosūtīts, izmantojot drošu tīmekļa vietni.

Visas personas, kas būs iesaistītas ģenētiskajā profilēšanā un datu analizē, redzēs tikai kodu, bet neredzēs nekādu personiska rakstura informāciju, pēc kuras Jūs varētu identificēt.

Kas notiks, ja es piekritīšu nodot paraugu, bet pēc tam izlemšu, ka nevēlos, lai manu paraugu analizē?

Jūs jebkurā brīdī varat atteikties, sazinoties ar savu ārstu. Jums nav jāmin iemesls. Tas neietekmēs Jūsu aprūpi.

TERMINU VĀRDNĪCA

Šūna

Šūnas ir visu dzīvo organismu pamata uzbūves vienības. Cilvēka organisms ir veidots no triljoniem šūnu..

DNS

DNS ir šūnas kodola sastāvdaļa, kas sniedz informāciju, kura nepieciešama organisma pareizas funkcionēšanas nodrošināšanai un saglabāšanai.

Gēns

Gēni ir DNS sastāvdaļa, kas organismam "pastāsta", kā veidot olbaltumus.

Genoms

Genoms ir vārds, kuru izmanto, lai raksturotu visu cilvēka DNS komplektu.

Olbaltumvielas

Olbaltumi ir lielas, sarežģītas molekulas, kurām organismā ir daudz svarīgu uzdevumu.

KUR VARAT ATRAST VAIRĀK INFORMĀCIJAS

Papildu informācija:

www.foundationmedicine.lv

www.rochefoundationmedicine.com

Roche Latvija SIA

Tel.: +371 67039831

E-pasts: latvia.foundationone@roche.com

Ja Jums nepieciešama jebkāda cita palīdzība, lūdzam sazināties ar SIA Roche Latvija medicīnas nodaļu, sūtot e-pasta vēstuli uz adresi **medinfo.lv@roche.com**.

M-LV-00000139

Oktobris 2021